

ETHICES

Pars Secunda,

DE

Naturâ, & Origine

M E N T I S.

5

Ranseo jam ad ea explicanda, quæ ex Dei, sive Entis æterni, & infiniti essentiâ necessariò debuerunt sequi. Non quidem omnia; infinita enim infinitis modis ex ipsâ debere sequi Prop. 16. Part. I. demonstravimus: sed ea solummodò, quæ nos ad Mentis humanæ, ejusque summæ beatitudinis cognitionem, quasi manu, ducere possunt.

D E F I N I T I O N E S.

- I. Per corpus intelligo modum, qui Dei essentiam, quatenus, ut res extensa, consideratur, certo, & determinato modo exprimit; *vid. Coroll. Prop. 25. p. I.*
- II. Ad essentiam alicujus rei id pertinere dico, quod dato res necessariò ponitur, & quo sublato res necessariò tollitur; vel id, sine quo res, & vice versa quod sine re nec esse, nec concipi potest.
- III. Per ideam intelligo Mentis conceptum, quem Mens format, propterea quòd res est cogitans.

E X P L I C A T I O.

Dico potius conceptum, quàm perceptionem, quia perceptionis

nomen indicare videtur, Mentem ab objecto pati. At conceptus actionem Mentis exprimere videtur.

IV. Per ideam adæquatam intelligo ideam, quæ, quatenus in se sine relatione ad objectum consideratur, omnes veræ ideæ proprietates, sive denominationes intrinsecas habet.

E X P L I C A T I O.

Dico intrinsecas, ut illam secundam, quæ extrinseca est, nempe convenientiam ideæ cum suo ideato.

V. Duratio est indefinita existendi continuatio.

E X P L I C A T I O.

Dico indefinitam, quia per ipsam rei existentis naturam determinari nequaquam potest, neque etiam à causâ efficiente, quæ scilicet rei existentiam necessariò ponit, non autem tollit.

VI. Per realitatem, & perfectionem idem intelligo.

VII. Per res singulares intelligo res, quæ finitæ sunt, & determinatam habent existentiam. Quòd si plura Individua <of bezonderen | Singularia |> in unâ actione ità concurrant, ut omnia simul unius effectûs sint causa, eadem omnia eatenus, ut unam rem singularem, considero.

A X I O M A T A.

- I. Hominis essentia non involvit necessariam existentiam, hoc est, ex naturæ ordine, tam fieri potest, ut hic, & ille homo existat, quàm ut non existat.
- II. Homo cogitat; of anders, wy weten dat wy denken.
- III. Modi cogitandi, ut amor, cupiditas, vel quicunque nomine affectûs animi insigniuntur, non dantur,

nisi in eodem Individuo detur idea rei amate, desideratæ, &c. At idea dari potest, quamvis nullus alius detur cogitandi modus.

IV. Nos corpus quoddam multis modis affici sentimus.

V. Nullas res singulares <of niets van de genatuurde natuur | natura naturata > præter corpora, & cogitandi modos, sentimus, nec percipimus.

Postulata vide post 13. Propositionem.

PROPOSITIO I.

10

Cogitatio attributum Dei est, sive Deus est res cogitans.

DEMONSTRATIO.

Singulares cogitationes, sive hæc, & illa cogitatio modi sunt, qui Dei naturam certo, & determinato modo expriment (*per Coroll. Prop. 25. p. 1.*). Competit ergo Deo (*per Defn. 5. p. 1.*) attributum, cujus conceptum singulares omnes cogitationes involvunt, per quod etiam concipiuntur. Est igitur Cogitatio unum ex infinitis Dei attributis, quod Dei æternam, & infinitam essentiam exprimit (*vid. Defn. 6. p. 1.*), sive Deus est res cogitans. *Q. E. D.*

SCHOLIUM.

20

Patet etiam hæc Propositio ex hoc, quòd nos possumus ens cogitans infinitum concipere. Nam quòd plura ens cogitans potest cogitare, eò plus realitatis, sive perfectionis idem continere concipimus; ergo ens, quod infinita infinitis modis cogitare potest, est necessariò virtute cogitandi infinitum. Cùm itaque, ad solam cogitationem attendendò, Ens infinitum concipiamus, est necessariò (*per Defn. 4. & 6. p. 1.*) Cogitatio unum ex infinitis Dei attributis, ut volebamus.

PROPOSITIO II.

Extensio attributum Dei est, sive Deus est res extensa.

30

DEMONSTRATIO

Hujus eodem modo procedit, ac demonstratio præcedentis Propositionis.

PROPOSITIO III.

5 *In Deo datur necessariò idea, tam ejus essentiae, quam omnium, quæ ex ipsius essentiâ necessariò sequuntur.*

DEMONSTRATIO.

Deus enim (*per Prop. 1. hujus*) infinita infinitis modis cogitare, sive (*quod idem est, per Prop. 16. p. 1.*) ideam suæ essentiae, & omnium, quæ necessariò ex eâ sequuntur, formare potest. Atqui omne id, quod in Dei potestate est, necessariò est (*per Prop. 35. p. 1.*); ergo datur necessariò talis idea, & (*per Prop. 15. p. 1.*) non nisi in Deo. *Q. E. D.*

SCHOLIUM.

15 *Vulgus per Dei potentiam intelligit Dei liberam voluntatem, & jus in omnia, quæ sunt, quæque propterea communiter, ut contingentia, considerantur. Deum enim potestatem omnia destruedi habere dicunt, & in nihilum redigendi. Dei porrò potentiam cum potentiâ Regum sæpissime comparant. Sed hoc in Corollario 20 1. & 2. Propositionis 32. partis 1. refutavimus, & Propositione 16. partis 1. ostendimus, Deum eâdem necessitate agere, quâ se ipsum intelligit, hoc est, sicuti ex necessitate divinæ naturæ sequitur (sicut omnes uno ore statuant), ut Deus seipsum intelligat, eâdem etiam necessitate sequitur, ut Deus infinita infinitis modis agat 25 Deinde Propositione 34. partis 1. ostendimus, Dei potentiam nihil esse, præterquam Dei actuosam essentiam; adeoque tam nobis impossibile est concipere, Deum non agere, quam Deum non ostendere potentiam illam, quam vulgus Deo affingit, non tantum 30 humanam esse (quod ostendit Deum hominem, vel instar hominis à vulgo concipi), sed etiam impotentiam involvere. Sed nolo de eâdem re toties fermonem instituere. Lectorem solum*

modò iterùm atque iterùm rogo, ut, quæ in primâ parte, ex Propositione 16. usque ad finem de hâc re dicta sunt, semel, atque iterùm perpendat. Nam nemo ea, quæ volo, percipere rectè poterit, nisi magnopere caveat, ne Dei potentiam cum humanâ Regum potentiâ, vel jure confundat.

PROPOSITIO IV.

Idea Dei, ex quâ infinita infinitis modis sequuntur, unica tantum esse potest.

DEMONSTRATIO.

Intellectus infinitus nihil, præter Dei attributa, ejusque affectiones, comprehendit (per Prop. 30. p. 1.). Atqui Deus est unicus (per Coroll. 1. Prop. 14. p. 1.). Ergo idea Dei, ex quâ infinita infinitis modis sequuntur, unica tantùm esse potest. Q. E. D.

PROPOSITIO V.

Esse formale idearum Deum, quatenus tantum, ut res cogitans, consideratur, pro causâ agnoscit, & non, quatenus alio attributo explicatur. Hoc est, tam Dei attributorum, quàm rerum singularium ideæ non ipsa ideata, sive res perceptas pro causâ efficiente agnoscunt, sed ipsum Deum, quatenus est res cogitans.

DEMONSTRATIO

Patet quidem ex Propositione 3. hujus. Ibi enim concludebamus, Deum ideam suæ essentiaë, & omnium, quæ ex eâ necessariò sequuntur, formare posse ex hoc solo, nempe, quòd Deus est res cogitans, & non ex eo, quòd sit suæ ideæ objectum. Quare esse formale idearum Deum, quatenus est res cogitans, pro causâ agnoscit. Sed aliter hoc modo demonstratur. Esse formale idearum modus est cogitandi (ut per se notum), hoc est (per Coroll. Prop. 25. p. 1.) modus, qui Dei naturam, quatenus est res cogitans, certo modo exprimit, adeoque (per Prop. 10. p. 1.) nullius alterius attributi Dei conceptum involvit, & consequenter (per Ax. 4. p. 1.) nullius alterius attributi, nisi cogitationis, est effectus: adeoque esse

formale idearum Deum, quatenus tantùm, ut res cogitans, consideratur, &c. Q. E. D.

PROPOSITIO VI.

Cujuscunque attributi modi Deum, quatenus tantum sub illo attributo, cujus modi sunt, & non, quatenus sub ullo alio consideratur, pro causâ habent.

DEMONSTRATIO.

Unumquodque enim attributum per se absque alio concipitur (per Prop. 10. p. 1.). Quare uniuscujusque attributi modi conceptum sui attributi, non autem alterius involvunt; adeoque (per Axiom. 4. p. 1.) Deum, quatenus tantum sub illo attributo, cujus modi sunt, & non, quatenus sub ullo alio consideratur, pro causâ habent. Q. E. D.

COROLLARIUM.

Hinc sequitur, quòd esse formale rerum, quæ modi non sunt cogitandi, non sequitur ideò ex divinâ naturâ, quia res priùs cognovit, sed eodem modo, eâdemque necessitate res ideatæ ex suis attributis consequuntur, & concluduntur, ac ideas ex attributo Cogitationis consequi ostendimus.

PROPOSITIO VII.

Ordo, & connexio idearum idem est, ac ordo, & connexio rerum.

DEMONSTRATIO

Patet ex Ax. 4. p. 1. Nam cujuscunque causati idea à cognitione causæ, cujus est effectus, dependet.

COROLLARIUM.

Hinc sequitur, quòd Dei cogitandi potentia æqualis est ipsius actuali agendi potentiaë. Hoc est, quicquid ex infinitâ Dei naturâ sequitur formaliter, id omne ex Dei ideâ eodem ordine, eâdemque connexionem sequitur in Deo objective.

S C H O L I U M.

Hic, antequam ulterius pergamus, revocandum nobis in memoriam est id, quod suprâ ostendimus; nempe, quòd quicquid ab infinito intellectu percipi potest, tanquam substantiæ essentiam constituens, id omne ad unicam tantum substantiam pertinet, & consequenter quòd substantia cogitans, & substantia extensa una, eademque est substantia, quæ jam sub hoc, jam sub illo attributo comprehenditur. Sic etiam modus extensionis, & idea illius modi una, eademque est res, sed duobus modis expressa; quod quidam Hebræorum quasi per nebulam vidisse videntur, qui scilicet statuunt, Deum, Dei intellectum, resque ab ipso intellectas unum, & idem esse. Ex. gr. circulus in naturâ existens, & idea circuli existens, quæ etiam in Deo est, una, eademque est res, quæ per diversa attributa explicatur; & ideò five naturam sub attributo Extensionis, five sub attributo Cogitationis, five sub alio quocunque concipiamus, unum, eundemque ordinem, five unam, eandemque causarum connexionem, hoc est, eandem res invicem sequi repetimus. Nec ullâ aliâ de causâ <te voren> dixi, quòd Deus sit causa ideæ ex. gr. circuli, quatenus tantum est res cogitans, & circuli, quatenus tantum est res extensa, nisi quia esse formale ideæ circuli non, nisi per alium cogitandi modum, tanquam causam proximam, & ille iterum per alium, & sic in infinitum, potest percipi, ità ut, quamdiu res, ut cogitandi modi considerantur, ordinem totius naturæ, five causarum connexionem, per solum Cogitationis attributum explicare debemus, & quatenus, ut modi Extensionis, considerantur, ordo etiam totius naturæ per solum Extensionis attributum explicari debet, & idem de aliis attributis intelligo. Quare rerum, ut in se sunt, Deus reverâ est causa, quatenus infinitis constat attributis; nec impræsentiarum hæc clariùs possum explicare.

P R O P O S I T I O VIII.

Ideæ rerum singularium, five modorum non existentium ità debent comprehendi in Dei infinitâ ideâ, ac rerum singularium, five modorum essentia formales in Dei attributis continetur.

35

D E M O N S T R A T I O.

Hæc Propositio patet ex præcedenti, sed intelligitur clariùs ex præcedenti Scholio.

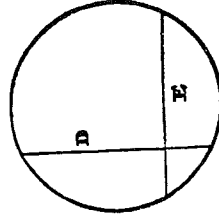
C O R O L L A R I U M.

5 Hinc sequitur, quòd, quamdiu res singulares non existunt, nisi quatenus in Dei attributis comprehenduntur, earum esse objectivum, five ideæ non existunt, nisi quatenus infinita Dei idea existit; & ubi res singulares dicuntur existere, non tantum quatenus in Dei attributis comprehenduntur, sed quatenus etiam durare dicuntur, 10 earum ideæ etiam existentiam, per quam durare dicuntur, involvent.

S C H O L I U M.

Si quis ad uberiorem hujus rei explicationem exemplum desideret, nullum sane dare poterò, quod rem, de quâ hic loquor, utpote unicam, 15 adæquatè explicet; conabor tamen rem, ut fieri potest, <met een voorbeelt> illustrare. Nempe circulus talis est naturæ, ut omnium linearum rectorum, in eodem sese invicem secantium, rectangula sub legementis sint inter se æqualia; quare in circulo infinita inter se æqualia rectangula continentur: attamen nullum eorum potest dici existere, nisi quatenus circulus existit, nec etiam alicujus horum rectorum idea potest dici existere, nisi quatenus in circuli ideâ comprehenditur. Concipiantur jam ex infinitis illis duo tantum, nempe

E & D existere. Sanè eorum etiam ideæ jam non tantum existunt, quatenus solummodo in circuli idea comprehenduntur, sed etiam quatenus illorum rectorum existentiam involvunt, quo fit, ut à reliquis reliquorum rectorum ideis distinguantur.

25

P R O P O S I T I O IX.

30 *Idea rei singularis, actu existentis, Deum pro causâ habet, non quatenus infinitus est, sed quatenus aliâ rei singularis actu*

30

existentis ideâ affectus consideratur, cuius etiam Deus est causa, quatenus aliâ tertiâ affectus est, & sic in infinitum.

D E M O N S T R A T I O.

Idea rei singularis, actu existentis, modus singularis cogitandi est, & à reliquis distinctus (*per Coroll. & Schol. Prop. 8. huius*), 5 adeoque (*per Prop. 6. huius*) Deum, quatenus est tantum res cogitans, pro causâ habet. At non (*per Prop. 28. p. 1.*), quatenus est res absolutè cogitans, sed quatenus alio <definito> cogitandi modo affectus consideratur, & huius etiam Deus est causa, quatenus alio <definito cogitandi modo> affectus est, & sic in infinitum. Atqui 10 ordo, & connexio idearum (*per Prop. 7. huius*) idem est, ac ordo, & connexio causarum; ergo unius singularis ideæ alia idea, sive Deus, quatenus aliâ ideâ affectus consideratur, est causa, & huius etiam, quatenus aliâ affectus est, & sic in infinitum.. *Q. E. D.*

C O R O L L A R I U M.

Quicquid in singulari cujuscunque ideæ objecto contingit, ejus datur in Deo cognitio, quatenus tantum ejusdem objecti ideam habet.

D E M O N S T R A T I O.

Quicquid in objecto cujuscunque ideæ contingit, ejus datur in 20 Deo idea (*per Prop. 3. huius*), non, quatenus infinitus est, sed quatenus aliâ rei singularis ideâ affectus consideratur (*per præced. Prop.*), sed (*per Prop. 7. huius*) ordo, & connexio idearum idem est, ac ordo, & connexio rerum; erit ergo cognitio ejus, quod in singulari aliquo objecto contingit, in Deo, quatenus tantum 25 ejusdem objecti habet ideam. *Q. E. D.*

P R O P O S I T I O X.

Ad essentiam hominis non pertinet esse substantiæ, sive substantiæ formam hominis non constituit.

D E M O N S T R A T I O.

Esse enim substantiæ involvit necessariam existentiam (*per Prop. 7. p. 1.*). Si igitur ad hominis essentiam pertineret esse substantiæ, datâ ergo substantiâ, daretur necessariò homo (*per Defn. 2. huius*), &

consequenter homo necessariò existeret, quod (*per Ax. 1. huius*) est absurdum. Ergo &c. *Q. E. D.*

S C H O L I U M.

Demonstratur etiam hæc Propositio ex Propositione 5. p. 1. nempe, quòd duæ ejusdem naturæ substantiæ non dentur. Cùm autem plures homines existere possint, ergo id, quod hominis formam constituit, non est esse substantiæ. Patet præterea hæc Propositio ex reliquis substantiæ proprietatibus, videlicet, quòd substantia sit suâ naturâ infinita, immutabilis, indivisibilis &c., ut 10 faciliè unusquisque videre potest.

C O R O L L A R I U M.

Hinc sequitur essentiam hominis constitui à certis Dei attributorum modificationibus.

D E M O N S T R A T I O.

15 Nam esse substantiæ (*per Prop. præced.*) ad essentiam hominis non pertinet. Est ergo (*per Prop. 15. p. 1.*) aliquid, quod in Deo est, & quod sine Deo nec esse, nec concipi potest, sive (*per Coroll. Prop. 25. p. 1.*) affectio, sive modus, qui Dei naturam certo, & determinato modo exprimit.

20 S C H O L I U M.

Omnes sanè concedere debent, nihil sine Deo esse, neque concipi posse. Nam apud omnes in confesso est, quòd Deus omnium rerum, tam earum essentia, quàm earum existentia, unica est causa, hoc est, Deus non tantum est causa rerum secundum fieri, 25 ut ajunt, sed etiam secundum esse. At interim plerique id ad essentiam alicujus rei pertinere dicunt, sine quo res nec esse, nec concipi potest; adeoque vel naturam Dei ad essentiam rerum creatarum pertinere, vel res creatas sine Deo vel esse, vel concipi posse credunt, vel, quod certius est, sibi non fati confiant. Cujus rei causam fuisse credo, quòd ordinem Philosophandi non tenuerint. Nam naturam divinam, quam ante omnia contemplari 30 debebant, quia tam cognitione, quàm naturâ prior est, ordine cognitionis ultimam, & res, quæ sensuum objecta vocantur, omnibus priores esse crediderunt; unde factum est, ut, dum res naturales contemplati sunt, de nullâ re minùs cogitaverint, quàm de divinâ naturâ, &, cùm postea animum ad divinam naturam

contemplandum appulerint, de nullâ re minùs cogitare potuerint, quàm de primis suis figmentis, quibus rerum naturalium cognitionem superfruxerant; utpote quæ ad cognitionem divinæ naturæ nihil juvare poterant; adeoque nihil mirum, si sibi passim contraxerint. Sed hoc mitto. Nam meum intentum hîc tantum fuit, & <niet zo zeer hen tegen te spreken, als wel> causam reddere, cur non dixerim, id ad essentiam alicujus rei pertinere, sine quo res nec esse, nec concipi potest; nimirum, quia res singulares non possunt sine Deo esse, nec concipi; & tamen Deus ad earum essentiam non pertinet; sed id necessariò essentiam alicujus rei constituere dixi, quo dato res ponitur, & quo sublato res tollitur: vel id, sine quo res, & vice versa id, quod sine re nec esse, nec concipi potest.

PROPOSITIO XI.

Primum, quod actuale Mentis humanæ esse constituit, nihil aliud est, quàm idea rei alicujus singularis actu existentis. 15

DEMONSTRATIO.

Essentia hominis (per Coroll. præced. Prop.) à certis Dei attributorum modis constituitur; nempe (per Axioma 2. hujus) à modis cogitandi, quorum omnium (per Axiom. 3. hujus) idea naturâ prior est, & eâ datâ, reliqui modi (quibus scilicet idea naturâ prior est) in eodem debent esse indivîduo (per Axiom. 3. hujus). Atque adeò idea primum est, quod humanæ Mentis esse constituit. At non idea rei non existentis. Nam tum (per Coroll. Prop. 8. hujus) ipsa idea non posset dici existere; erit ergo idea rei actu existentis. At non rei infinitæ. Res namque infinita (per Prop. 21. & 22. p. 1.) debet semper necessariò existere; atqui hoc (per Axiom. 1. hujus) est absurdum; ergo primum, quod esse humanæ Mentis actuale constituit, est idea rei singularis actu existentis. Q. E. D.

COROLLARIUM.

Hinc sequitur Mentem humanam partem esse infiniti intellectûs Dei; ac proinde cum dicimus, Mentem humanam hoc, vel illud percipere, nihil aliud dicimus, quàm quòd Deus, non quatenus infinitus est, sed quatenus per naturam humanæ Mentis ex-

plicatur, five quatenus humanæ Mentis essentiam constituit, hanc, vel illam habet ideam; & cum dicimus Deum hanc, vel illam ideam habere, non tantum, quatenus naturam humanæ Mentis constituit, sed quatenus simul cum Mente humanâ alterius rei etiam habet ideam, tum dicimus Mentem humanam rem ex parte, five inadæquatè percipere.

SCHOLIUM.

Hic sine dubio Lectores hærebunt, multaquæ commincentur, quæ moram injiciant, & hâc de causâ ipsos rogo, ut lento gradu necum pergant, nec de his judicium ferant, donec omnia perlegerint.

PROPOSITIO XII.

Quicquid in objecto ideæ, humanam Mentem constituentis, contingit, id ab humanâ Mente debet percipi, sive ejus rei datâ bitur in Mente necessariò idea: Hoc est, si objectum ideæ, humanam Mentem constituentis, sit corpus, nihil in eo corpore poterit contingere, quod à Mente non percipiatur, of zonder dat daar af een denkbeeld inde ziel is.

DEMONSTRATIO.

Quicquid enim in objecto cujuscunque ideæ contingit, ejus rei datur necessariò in Deo cognitio (per Coroll. Prop. 9. hujus), quatenus ejusdem objecti ideâ affectus consideratur, hoc est (per Prop. 11. hujus), quatenus mentem alicujus rei constituit. Quicquid igitur in objecto ideæ, humanam Mentem constituentis, contingit, ejus datur necessariò in Deo cognitio, quatenus naturam humanæ Mentis constituit, hoc est (per Coroll. Prop. 11. hujus), ejus rei cognitio erit necessariò in Mente, five Mens id percipit. Q. E. D.

SCHOLIUM.

Hæc Propositio patet etiam, & clariùs intelligitur ex Schol. Prop. 7. hujus, quod vide.

P R O P O S I T I O XIII.

Objectum ideæ, humanam Mentem constituentis, est Corpus, sive certus Extensionis modus actu existens, & nihil aliud.

D E M O N S T R A T I O.

Si enim Corpus non esset humanæ Mentis objectum, ideæ affectionum Corporis non essent in Deo (*per Coroll. Prop. 9. hujus*), quatenus Mentem nostram, sed quatenus alterius rei mentem constitueret, hoc est (*per Coroll. Prop. 11. hujus*), ideæ affectionum Corporis non essent in nostrâ Mente; atqui (*per Axiom 4. hujus*) ideæ affectionum corporis habemus. Ergo objectum ideæ, humanam Mentem constituentis, est Corpus, idque (*per Prop. 11. hujus*) actu existens. Deinde, si præter Corpus etiam aliud esset Mentis objectum, cum nihil (*per Prop. 36. p. 1.*) existat, ex quo aliquis effectus non sequatur, deberet (*per Prop. 12. hujus*) necessariò alicujus ejus effectus idea in Mente nostrâ dari; atqui (*per 15 Axiom. 5. hujus*) nulla ejus idea datur. Ergo objectum nostræ Mentis est Corpus existens, & nihil aliud. *Q. E. D.*

C O R O L L A R I U M.

Hinc sequitur hominem Mentem, & Corpore consistere, & Corpus humanum, prout ipsum sentimus, existere. 20

S C H O L I U M.

Ex his non tantum intelligimus, Mentem humanam unitam esse Corpori, sed etiam, quid per Mentis, & Corporis unionem intelligendum sit. Verùm ipsam adæquatè, sive distinctè intelligere nemo poterit, nisi priùs nostri Corporis naturam adæquatè cognoscat. 25 Nam ea, quæ hucusque ostendimus, admodum communia sunt, nec magis ad homines, quàm ad reliqua Individua pertinent, quæ omnia, quamvis diversis gradibus, animata tamen sunt. Nam cuiuscunque rei datur necessariò in Deo idea, cujus Deus est causa, eodem modo, ac humani Corporis ideæ: atque adèò, quicquid 30 de ideâ humani Corporis diximus, id de cuiuscunque rei ideâ necessariò dicendum est. Attamen nec etiam negare possumus, ideas

inter se, ut ipsa objecta, differre, unamquæ aliâ præstantiorem esse, pliusque realitatis continere, prout objectum unius objecto alterius præstantius est, pliusque realitatis continet; ac propterea ad determinandum, quid Mens humana reliquis intersit, quidque reliquis præset, necesse nobis est, ejus objecti, ut diximus, hoc est, Corporis humani naturam cognoscere. Eam autem hîc explicare nec possum, nec id ad ea, quæ demonstrare volo, necesse est. Hoc tamen in genere dico, quò Corpus aliquod reliquis aptius est ad plura simul agendum, vel patiendum, eò ejus Mens reliquis aptior magis ab ipso solo pendent, & quò minùs alia corpora cum eodem in agendo concurrunt, eò ejus mens aptior est ad distinctè intelligendum. Atque ex his præstantiam unius mentis præ aliis cognoscere possumus: deinde causam etiam videre, cur nostri Corporis non, nisi admodum confusam, habeamus cognitionem, & alia plura, quæ in sequentibus ex his deducam. Quâ de causâ operæ pretium esse duxi, hæc ipsa accuratius explicare, & demonstrare, ad quod necesse est, pauca de naturâ corporum præmittere.

A X I O M A I.

20 Omnia corpora vel moventur, vel quiescunt.

A X I O M A II.

Unumquodque corpus jam tardius, jam celerius movetur.

L E M M A I.

25 Corpora ratione motûs, & quietis, celeritatis, & tarditatis, & non ratione substantiæ ab invicem distinguuntur.

D E M O N S T R A T I O.

Primam partem hujus per se notam suppono. At, quòd ratione substantiæ non distinguantur corpora, patet, tam ex *Prop. 5.* quàm *30 8. p. 1.* Sed clariùs ex iis, quæ in *Schol. Prop. 15. p. 1.* dicta sunt.